

PAP ISTVÁN

A KÖZKULTÚRA KRÓNIKÁJA

a Magyar Művelődési Intézet Évkönyve, 2005.

Ha két vagy több népművelő összehajol, hogy a mindennapi gondok – költségvetési megszorítások, önkormányzatok számunkra ritkán előnyös döntései – kitárgyalása után komolyabb dolgokról is elmélkedjen, vagy rendezvényeink valamelyikén jeles személyiségek beszélnek szakmánk helyzetéről, van egy téma, ami mindig szóba kerül. Ez nem más, mint hogy szakmánknak, a közművelődés mindennapjainak és jeles eseményeinek igazából nincs nyoma – a tartós tudatban.

Időnként lelkesedő írások jelennek meg egy jól sikerült rendezvényünkről, elismerik jól működő amatőr csoportjainkat – de a Nemzeti Leltárban – a KSH éves kiadványában alig és két éve egyáltalán nem szerepelnek a közművelődési intézmények, a közösségi művelődés adatai.

És íme megtört a jég, 2005 januárjában megjelent A Magyar Kultúra Napja alkalmából az Intézet 2005-ös évkönyve (nem értem a szándékot, hogy miért nem 2004-esnek nevezik – hisz a könyv arról szól).

A kiadvány „képeskönyvként” indul, majd jól tematizálva dokumentálja az Intézet sokrétű tevékenységét, és ízelítőt ad az országban történt jelentősebb közművelődési rendezvényekről. Hab a tortán egy nézhető – rövid és igen jól szerkesztett CD mozgóképsora.

Eredeti – de nem divatos – ötletnek tartottam a Magyar Kultúra Emlékkönyve képeslap és gondolat akciót. Örömmel láttam viszont a megvalósított kiállítást (a terjedelem miatt jobban hatott volna egy intímabb térben), és szívesen olvastam az ÉVKÖNYVBEN közzétett képeslapok idézeteit.

A művészet és művelődés fejezetben korrekt módon számolnak be a jelentős amatőr művészeti eseményekről, melyek szervezéséhez az intézetnek köze volt. Nem csak élménybeszámoló, hanem szakmai értékelések, módszertani általánosítások is megfogalmazódnak – Tóth Zsuzsanna: Tükör által homályosan; Hazag – Sajó: ifj. Horváth István Nemzeti és Nemzetközi Színpártész Fesztivál).

Terjedelmében a legnagyobb, tartalmában a legösszetettebb rész a Közösség és Művelődés fejezet. Szabó Irma a „Közkinccs program” – a kulturális vidékfejlesztés támogatási modellje című írása – szakmánk versenyképességének, EU konformitásának feltételrendszerével foglalkozik.

Az első információk idején nem volt egyértelmű a Közkinccs program tartalma. Nem éreztem, hogy alkalmas arra, hogy felpozícióba hozza szakmánkat. Az általunk közművelődési törvénynek nevezett 1997. évi CXL. átvételének után mintha lebénult volna a tárca programalkotó fellépése szakmánkat illetően. Most egy korszerű gondolkodásmódra való programmal léptek a nyilvánosság elé – ami a kultúra, a kulturális szervezetek és intézmények pozícióját javítja –, és új forrásokat nevesít. Nagyon örültem volna, ha a szakmai gondolkodásban most megjelenő „közkultúra” fogalmát értelmező elméleti írás is megjelent volna az évkönyvben.

Időnként zavaró – a közművelődés (közösségi művelődés), közkultúra mint fogalom és a közösségi művelődés mint tevékenység értelmezése (értelmezhetősége).

Borbáth Erika a Magyar Művelődési Intézet – most hál’ Istennek névváltoztatással nem járó – paradigmaváltását ismerteti.

Írása világos, jól áttekinthető, remélem az intézet működése és vezetése is szinkronban lesz a leírtakkal!

A BUDAPESTI NYILATKOZAT közzététele – a téma különösen aktuális ténye mellett – arra is alkalmas, hogy az intézményrendszer és a civil szerveződések között meglévő néha esetlegesen, máskor tudatosan kialakult együttműködés számára egy elméleti keretet adjon.

Kereszti Ferencet – ha minősítéssel meg nem sértem – kiváló eseménynapló-íróként aposztrofálom. Képes arra, hogy a konferenciákon elhangzottakat tárgyyszerűen írja le – tartózkodó, de mindig figyelmet érdemlő megjegyzéseivel. Igaz ez az ifjúsági közművelődésről és a Közművelődés az Európai Unióban című konferenciákról írt összefoglalóira egyaránt!

Földiák András munkaköri jelentésnek minősített Falukutatás c. dolgozata szakmánk protokolljának megfelelően írja le az intézeti szerepvállalást a téli népművelési gyakorlatoktól a falukutató táborokig. A Kocson elkezdett munka részeredményeinek összegzése metodikai segítség a hasonló tervekkel foglalkozó kollégák számára.

A Művelődés határon innen és túl című fejezet a határon túli magyar közművelődési tevékenységet, a nemzetközi kapcsolatok aktuális eseményeit gyűjti egy csokorba.

Rombányi András főleg a határon túli civil szervezetekkel való kapcsolattartást és a közös munka eredményeit írja le. A székelyföldi közművelődési szakemberképzés – ismerve a romániai viszonyokat – sikertörténetként könyvelendő el.

Ebben a fejezetben szívesen olvastam volna a hazai nemzeti közösségi közművelődésről.

A ma már csaknem kötelezőnek számító CD melléklet teszi teljessé az Évkönyvet. A kiadványban is szereplő események „mozgóképeskönyve” a Mozaikok a Magyar Művelődési Intézet rendezvényeiből 2004 címen önálló produkcióként is megélné.

Bízva benne, hogy az Intézeti kommunikáció egyik legfontosabb eleme lesz az évkönyvek sora, néhány javaslat a recenzor (és gondolom az olvasók) részéről.

– A kötet végén lévő eseménynaptár tükröként eseménynapló közzétételét javaslom. Az annales-ek módjára ez minden eseményről tartalmazna néhány fontos adatot.

– A kiadvány gerincét 10-15 írás, tanulmány képezné, amely elméleti kérdésekkel és közérdeklődésre számot tartó innovációk leírásával foglalkozna.

– Kereszti Ferenc eseménynaplóinak változatlan formában meg kell maradni, hisz a szakma részére így válik elérhetővé a fontos konferenciák, tanácskozások ismeretanyaga.

Végezetül tisztelet és elismerés a szerkesztőknek, Földiák Andrásnak, Tóth Zsóknának és Hargitai Máriának. Szívesen olvastam volna azonban egy, vagy témakörönként 1-1 lektor nevét. Így kiküszöbölhető lett volna az időnkénti „fecsegés”, vagy megtörtént volna a szakmai közmegegyezéssel még el nem fogadott fogalmak értelmezése.

Jó szívvel ajánlom a Magyar Művelődési Intézet 2005-ös évkönyvét népművelő kollégáimnak, a médiák néha programhiányban szenvedő szerkesztőinek – mindazoknak, akiket érdekel a magyar kultúra, és azt ismerni, élvezni vagy gazdagítani akarják.